

Riktlinje för Vänersborgs kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk

Innehållsförteckning

Inledning och syfte.....	3
Syfte	3
Avgränsningar.....	3
Nationella minoriteter och minoritetsspråk	3
Vänersborgs kommuns inriktningar.....	4
Publicering	5
Uppföljning och utvärdering.....	5

Dokumenttyp Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinje för Vänersborgs kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk	Antagen 2023-12-20 §274	Antagen av Kommunstyrelsen	
Dokumentägare Kommunstyrelseförvaltningen	Dokumentansvarig Kommundirektör	Reviderad	Giltighet Tills vidare	
Dokumentinformation En riktlinje för kommunens arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk	Diarienummer KS. 2023/971	Uppföljning En gång per mandatperiod		
Ämnesområde Nationella minoriteter, Mänskliga rättigheter		Intranät ☒	Hemsida ☒	
Andra regelverk som omnämns Vision och inriktningsmål, Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, Språklag (2009:600)				

Inledning och syfte

Vänersborgs kommuns vision ”Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet” omfattar alla kommuninvånare och är en ledstjärna för all kommunal verksamhet. Till visionen kommer av kommunfullmäktige antagna inriktningsmål för att konkretisera vad som ska uppnås. Ett av inriktningsmålen för 2023–2025 lyder: ”Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv”.

Historiskt har vissa grupper varit utsatta för diskriminering och förföljelse i högre grad än andra. Därför har också vissa grupper särskilt skydd i nationell och internationell lagstiftning. Sveriges nationella minoriteter är en sådan grupp. Sedan januari 2010 gäller Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Från 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter i relation till nationella minoriteter och minoritetsspråken stärktes ytterligare. Med förstärkningen av lagen är samtliga kommuner och regioner skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Föreliggande riktlinje ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteterna och minoritetsspråken, och på så sätt vidare bidra till att uppfylla målet med den svenska minoritetspolitiken, kommunens inriktningsmål och de globala målen i Agenda 2030.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra Vänersborgs kommuns ansvar i förhållande till de nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

Avgränsningar

Arbetet som rör nationella minoriteter och minoritetsspråk styrs och påverkas i hög utsträckning av lagstiftning och konventioner på nationell och internationell nivå.¹ Den föreliggande riktlinjen är framtagen med beaktning till dessa, men tar utgångspunkt i det ansvarsutkrävande som tydliggörs genom Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

I Sverige har riksdagen bestämt att en grupp, för att få status som nationell minoritet, ska:

- vara en grupp med uttalad samhörighet, som går att skilja från den övriga befolkningen
- ha en religiös, språklig, traditionell eller kulturell särart, som den inte delar med andra
- ha en uttalad vilja att behålla sin identitet
- ha historiska eller långvariga band med Sverige.

¹ Bibliotekslagen (2013:801), Diskrimineringslagen (2008:567), Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europeisk stadga om landsdels- eller minoritetsspråk, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, Skollagen (2010:800), Socialtjänstlagen (2001:453), Språklagen (2009:600).

Utifrån dessa kriterier har Sverige erkänt judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. Samerna är dessutom erkända som urfolk. I Sverige tillämpas principen om självidentifikation för att avgöra vem som ingår i en nationell minoritet. Det är individen själv som bestämmer om den tillhör minoritetsgrupp eller inte.

De nationella minoritetsspråken anges i språklagen (2009:600) och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller i hela Sverige och samtliga kommuner och regioner i Sverige ska följa lagens allmänna bestämmelser, det så kallade grundskyddet. Det allmänna bestämmelserna innebär, vid sidan av kravet på kommuner och regioner att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete, att:

- kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som lagen hänvisar till
- det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Vänersborgs kommuns inriktningar

Vänersborgs kommuns inriktningar följer målet med den svenska minoritetspolitiken – att ge skydd för de nationella minoriteterna och främja deras möjligheter till inflytande, samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Inriktningarna följer vidare kommunens inriktningsmål ”Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv”, kommunens rättighetsbaserade arbetssätt och grundprincipen i Agenda 2030 – att inte lämna någon utanför.

Nationella minoriteter ska skyddas mot diskriminering och utsatthet

- Vänersborgs kommun ska verka för att judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar inte ska uppleva diskriminering eller utsatthet på grund av tillhörighet till nationell minoritet.
- Vänersborgs kommun ska främja de nationella minoriteternas förutsättningar att påverka sina liv i kommunen på jämlika villkor.

Nationella minoriteters inflytande och delaktighet ska främjas

- Vänersborgs kommun ska informera nationella minoriteter om deras rättigheter och om det allmännas ansvar i enlighet med aktuell lagstiftning på ett tillgängligt sätt.
- Vänersborgs kommun ska verka för att ge de nationella minoriteterna inflytande i frågor som berör dem och att samråda med minoriteterna på ett lämpligt sätt i händelse av sådana fall.

Nationella minoriteters kulturella identitet ska främjas och minoritetsspråken skyddas

- Vänersborgs kommun ska verka för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur, med särskilt fokus på barn och unga.

Utöver dessa inriktningar ska kommunens nämnder och förvaltningar säkerställa att man arbetar enligt lagstiftning och reglementen som skyddar och främjar nationella minoriteters rättigheter och minoritetsspråken.

Publicering

Riktlinje för Vänersborgs kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk ska vara publicerad på Vänersborgs kommuns hemsida.

Uppföljning och utvärdering

Minoritetspolitiken följs upp på nationell nivå av Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget. Uppföljningsmyndigheterna ger årligen ut en rapport om minoritetspolitikens utveckling under föregående år. Denna uppföljningsrapport utgör underlag för regeringens omvärldsanalys och kontinuerliga bedömning av utveckling på området.

Kommunstyrelsen samordnar frågorna gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk i Vänersborgs kommun. Varje nämnd ansvarar för att efterleva riktlinjen och sina respektive åtaganden i enlighet med lagstiftning och reglementen. Åtaganden som följer av riktlinjen ska hanteras inom ansvarig nämnds budget för ordinarie verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar för att riktlinjen följs upp en gång per mandatperiod.